

VTKL

Suomalaisten suhtautuminen ja asenteet vanhuutta, vanhustyötä ja ikäääntymistä kohtaan

- kansalaiskyselyn yhteenvetoraportti

Suomen Kyselytutkimus Oy on aina mainittava viitatessa kyselytutkimukseen.

Lisätietoa tutkimuksesta: Suomen Kyselytutkimus Oy,
Samu Lagerström (samu.lagerstrom@suomenkyselytutkimus.fi)

Suomen Kyselytutkimus Oy noudattaa markkinatutkimusalan ISO 20252:2006-laatustandardia

Sisällysluettelo

1. Yleistä tutkimuksen toteuttamisesta	4
2. Tutkimuksessa käytetyt tilastolliset käsitteet	6
3. Tutkimuksen kysymyskohtaiset tulokset ja niiden tulkinta	7
4. Aineiston rakenne	8
5. Mielikuvat vanhuudesta (yhteenveto)	10
5.1 Vanhuudeksi koettu ikä	11
5.2 Henkilökohtainen suhtautuminen vanhuuteen	12
5.3 Yhteiskunnan suhtautuminen vanhuuteen	13
5.4 Tunteet vanhuutta kohtaan	14
5.5 100-vuotias elämä	15
6. Iäkkäiden mahdollisuus osallisuuteen ja oman äänen kuulumiseen	16
6.1 Iäkkäiden kuuleminen	17
6.2 Ikääntyminen Suomessa	18
6.3 Ikä syrjintä Suomessa	19
6.4 Henkilökohtaisen ikäsyrjinnän kokeminen	22
6.5 Iäkkäisiin liittyvät asenteet	24
7. Omaehtoinen varautuminen vanhuuteen	25
7.1 Varautuminen omaan vanhuuteen	26
7.2 Varautumisen ikä	27
7.3 Suhtautuminen varautumiseen	28
8. Vanhustyön vetovoima	29
8.1 Vanhustyössä toimiminen	30
8.2 Vanhustyöhön liitetyt mielikuvat	31
8.3 Vanhustyön houkuttelevuus	32
8.4 Vanhustyön houkuttelevuus tulevaisuudessa	33
9. Muu avoin palaute	34
10. Yhteenveto tuloksista	35

Liite1. Kyselylomake

Liite2. Taustamuuttujakohtaiset prosentti- ja keskiarvotaulukot

Liite3. Avoin palaute

1. Yleistä tutkimuksen toteuttamisesta

- Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kansalaisten suhtautumista ja asenteita koskien vanhuutta ja vanhustyötä, sukupolvisuhteita ja kaikenikäisten Suomea sekä väestön ikääntymistä kohtaan.
- Tutkimuksen peruskohderyhmän (N) muodostivat iältään, vähintään 16-vuotiaat mannersuomalaiset ilman yläikärajaa.
- Tutkimuksen kokonaisotos (n) oli yhteensä 2 055 haastattelua. Otos muodostettiin yksinkertaisella satunnaisotannalla etukäteen määriteltyjen aluekiintiöntien sisällä maakuntien keskinäisiä väestöosuuksia vastaavaksi ns. Mini-Suomi menetelmällä.
- Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä käytettiin sähköisen vastaajapaneelin ja puhelinhaastattelututkimuksen CATI yhdistelmää. Paneelivastauksia tutkimukseen kerättiin 1 900 ja puhelinhaastatteluita 150. Puhelinhaastattelut kohdistettiin yli 70-vuotiaisiin
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin 12.3. – 27.3.2024 välisenä aikana. Paneelivastaamisen ja puhelinhaastatteluiden tiedonkeruuajankohta sovitettiin yhtä pitkäksi, jotta aikavääritystä ei syntyisi.

VTKL

- Käytettävä kyselylomake laadittiin yhteistyössä Vanhustyön keskusliiton ja Suomen Kyselytutkimus Oy:n kesken (liite1).
- Kokonaisotoksen (n=2055) tilastollinen virhemarginaali on 95 prosentin luotettavuustasolla enintään $\pm 2,2$ prosenttiyksikköä suuntaansa.
- Tutkimus on toteutettu osittain samansisältöisenä vuonna 2022 (Aula Research Oy:n toimesta).
- Tuloksia on verrattu yhteenvetoraportin osalta vuoden 2022 tuloksiin kaikkien sellaisten kysymysten osalta, jotka ovat pysyneet muuttumattomina. Mikäli kysymyksen perässä on tähti (*) on kysymys muuttunut, mutta vertailua voi silti pitää edelleen mielekkäänä pienin varauksin.
- Suomen Kyselytutkimus Oy suosittelee tutkimuksen uusimista määräajoin riittävän seurantatiedon mahdollistamiseksi.

2. Tutkimuksessa käytetyt tilastolliset käsitteet

Yhteenvetoraportin tuloksissa käytetään seuraavia tilastollisia käsitteitä:

Vastausten prosenttijakauma

Vastausten prosentuaalinen jakautuminen kunkin vastausvaihtoehdon ympärille.

ka = Keskiarvo

Keskiarvo (ks. aritmeettinen keskiarvo) on ns. keskiluvuista kaikkein tavallisin. Se ilmoittaa, mihin kohtaan muuttujan jakauman keskikohta mitatulla ulottuvuudella sijoittuu.

sd = Keskihajonta

Keskihajonta on tärkein ja käytetyin hajonnan mitta. Keskihajonta kuvaa havaintoarvojen keskimääräistä etäisyyttä keskiarvosta. Mitä pienempi on keskihajonta, sitä tiiviimmin havaintoaineisto on keskittynyt keskiarvon ympärille (vastaajat yksimielisiä).

Md = Mediaani

Mediaani on arvo, jota pienempiä ja suurempia on puolet (50 %) arvoista.

Mo = Moodi

Moodi eli tyyppi-arvo on se arvo, joka esiintyy aineistossa useimmiten (ilmoitettu kuvaajien yhteydessä useimmiten ympäröitynä).

Osittainen lähde: Tilastokeskus 2024

3. Tutkimuksen kysymyskohtaiset tulokset ja niiden tulkinta

Osaryhmäkohtaiset tulokset, *mm. maantieteellinen alue, ikäryhmä ja sukupuoli*, on esitetty erillisessä ja tämän raportin mukana toimitetussa prosentti- ja keskiarvotaulukossa *liite 2*. Tutkimuksen kaikki avoimet vastaukset on esitetty *liitteessä 3*, johtuen niiden suuresta määrästä.

Yhteenvetoraportissa kysymyksen yhteydessä mainittu (n) kuvaa potentiaalista vastaajamäärää eli kaikkien niiden henkilöiden lukumäärää, joille kysymys on esitetty. Kysymyksen yhteydessä kenoviivan jälkeen mainittu (/n) tai kuvaajan yhteydessä mainittu (n) puolestaan sitä vastaajamäärää, joka kysymykseen on lopullisesti vastannut.

Vuoden 2022 tutkimuksen osalta käytössämme ei ole ollut tarkkoja kysymyskohtaisia vastaajamääriä, jolloin n-määräksi on lähtökohtaisesti ilmoitettu aina kokonaisotos $n=2055$.

Osaryhmäkohtaisia tilastointeja tarkasteltaessa tulee huomioida tarkasteltavan ryhmän koko.

4. Aineiston rakenne (n=2055)

VTCL

	n	%	
Maakunta	Uusimaa	639	31%
	Varsinais-Suomi	182	9%
	Pirkanmaa	198	10%
	Pohjois-Pohjanmaa	149	7%
	Keski-Suomi	101	5%
	Pohjois-Savo	93	5%
	Päijät-Häme	77	4%
	Satakunta	80	4%
	Kymenlaakso	61	3%
	Etelä-Pohjanmaa	70	3%
	Pohjois-Karjala	62	3%
	Lappi	66	3%
	Kanta-Häme	64	3%
	Etelä-Savo	50	2%
	Etelä-Karjala	49	2%
	Pohjanmaa	65	3%
	Kainuu	25	1%
	Keski-Pohjanmaa	24	1%
	Yhteensä	2055	100%
	Asuinkunta (jos Uusimaa)	Helsinki	240
Espoo		83	15%
Vantaa		81	14%
Kirkkonummi		13	2%
Lohja		13	2%
Hyvinkää		18	3%
Kerava		12	2%
Järvenpää		16	3%
Nurmijärvi		12	2%
Vihti		15	3%
Porvoo		14	2%
Tuusula		13	2%
Mäntsälä		14	2%
Raasepori		7	1%
Hanko		5	1%
Sipoo		10	2%
Loviisa		3	1%
Yhteensä		569	100%

	n	%	
Sukuoli	Mies	1006	49%
	Nainen	1036	50%
	Muu	13	1%
	Yhteensä	2055	100%
Ikäryhmä	16-25	235	11%
	26-35	318	15%
	36-45	327	16%
	46-55	305	15%
	56-65	316	15%
	66-75	316	15%
	76-85	183	9%
	Yli 85-vuotias	55	3%
	Yhteensä	2055	100%
	Ylin suoritettu koulutusaste	Perusaste tai kansakoulu	215
Ylioppilas		190	9%
Ammatillinen koulutus		605	30%
Opistotutkinto		220	11%
Ammattikorkeakoulu		394	20%
Yliopisto		365	18%
Ei osaa / halua sanoa		15	1%
Ammattiasema	Jokin muu	13	1%
	Palkansaaja	887	44%
	Yksityinen ammatinharjoittaja tai yrittäjä	86	4%
	Työtön tai lomaautettu	147	7%
	Eläkeläinen	635	31%
	Opiskelija	218	11%
Asuuko vastaaja yksin	Muu	53	3%
	Kyllä	675	33%
	Ei	1348	67%

	n	%	
Kokee oman terveytensä	Erittäin huonoksi	22	1%
	Melko huonoksi	225	11%
	Ei hyväksi eikä huonoksi	375	18%
	Melko hyväksi	1121	55%
	Erittäin hyväksi	289	14%
Yhteensä	2032	100%	
Kokee oman elämänlaatunsa	Erittäin huonoksi	28	1%
	Melko huonoksi	194	10%
	Ei hyväksi eikä huonoksi	343	17%
	Melko hyväksi	1123	56%
	Erittäin hyväksi	323	16%
Yhteensä	2011	100%	
Onko viimeisen 12 kuukauden aikana pelännyt, että ruoka loppuu ennen kuin saa rahaa ostaakseen lisää	Kyllä	383	19%
	Ei	1630	80%
	Ei halua sanoa	24	1%
	Yhteensä	2037	100%
Onko viimeisen 12 kuukauden aikana joutunut tinkimään lääkkeiden ostosta rahan puutteen vuoksi	Kyllä	391	19%
	Ei	1615	79%
	Ei halua sanoa	29	1%
	Yhteensä	2035	100%
Onko viimeisen 12 kuukauden aikana jättänyt rahan puutteen vuoksi käymättä lääkärissä	Kyllä	449	22%
	Ei	1559	77%
	Ei halua sanoa	28	1%
	Yhteensä	2036	100%

5. Mielikuvat vanhuudesta (yhteenvedo)

Vanhuus alkoi vastaajien mielestä tyypillisesti 70-vuotiaana (Mo), vastausten vaihdellessa aina 15- ja 115-ikävuoden välillä. Mediaani-ikäsi muodostui niin ikään 70, joka oli täysin sama myös vuoden 2022 tutkimuksessa.

Kaikista vastaajista yhteensä 40 prosenttia piti vanhuutta joko melko tai erittäin myönteisenä asiana. Neutraalisti suhtautuneiden osuus oli 46 prosenttia ja kielteisesti suhtautuneiden ainoastaan 14 prosenttia. Keskiarvallisesti vanhuutta pidettiin varovaisen positiivisena asiana (ka 3,3 / ka 3,4 vuonna 2022).

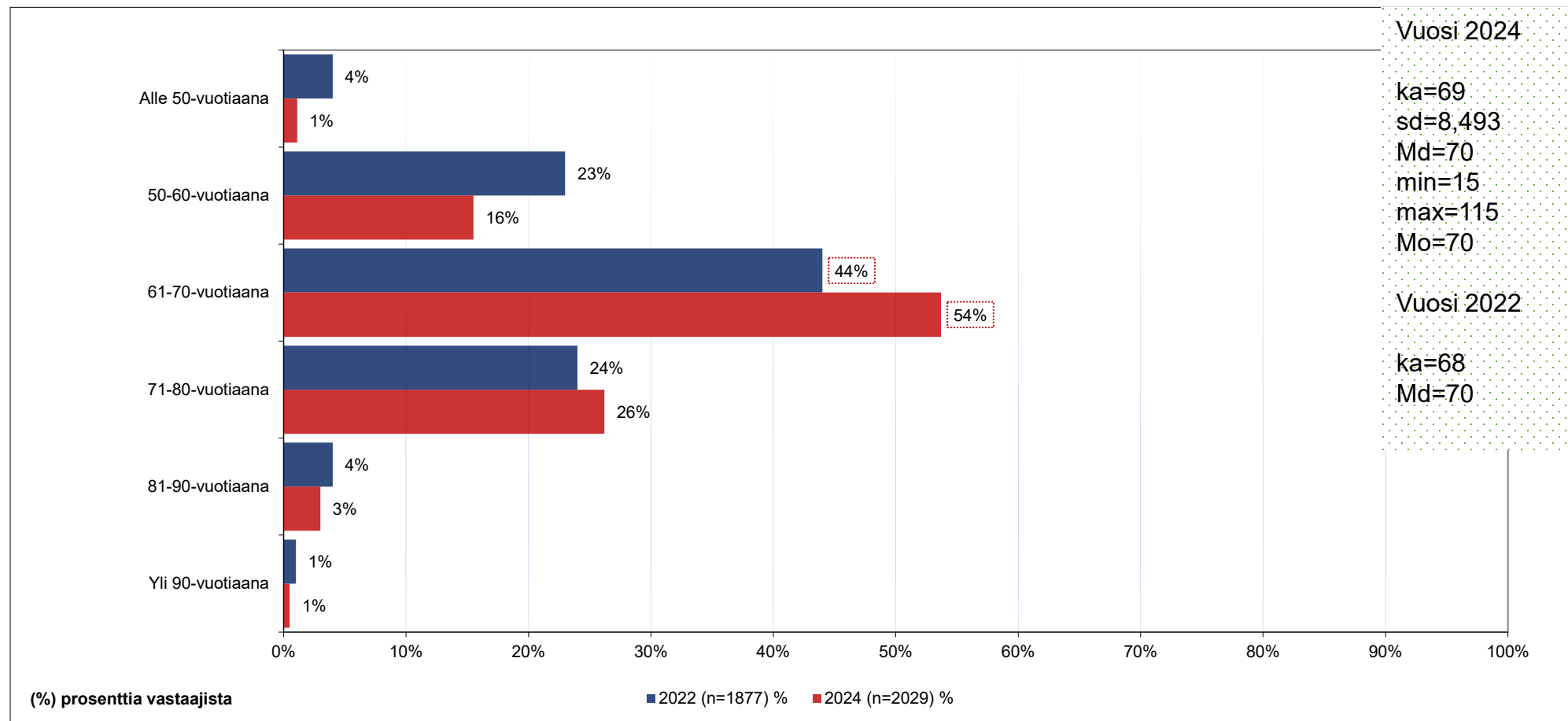
Yli puolet (53 prosenttia) vastaajista arvioi, että vanhuutta pidettiin suomalaisessa yhteiskunnassa vähintäänkin melko kielteisenä asiana, keskiarvon ollessa 2,6 (ka 2,8 vuonna 2022). Melko tai jopa erittäin myönteisenä vanhuutta piti suomalaisessa yhteiskunnassa ainoastaan noin viidennes vastaajista (20 prosenttia). Keskiarvallisesti vastaajat suhtautuivat vanhuuteen ja sen asemaan yhteiskunnassamme ylipäättänsä hieman negatiivisemmin kuin vuonna 2022. Tuloksia tarkasteltaessa tulee kuitenkin huomioida EOS-vastausluokan poistuminen ja sen mahdolliset vaikutukset itse vastaamiseen.

Yhteensä 36 prosenttia vastaajista ajatteli oman vanhuuden tuntuvan melko tai jopa erittäin turvalliselta (42 prosenttia vuonna 2022), joskin yhtä suuri osuus piti sitä melko tai erittäin pelottavana (28 prosenttia vuonna 2022).

Yhteensä 23 prosenttia vastaajista ilmaisi halukkuutensa elää 100-vuotiaaksi, osuuden ollessa kuitenkin peräti -10 prosentti-yksikköä pienempi kuin vuonna 2022. Toisaalta epävarmojen (ehkä) osuus oli kasvanut +6 prosenttiyksikköä ollen nyt 36 prosenttia, loppujen suhtautuessa kysymykseen negatiivisesti.

5.1 Vanhuudeksi koettu ikä

1. Missä iässä vanhuus mielestäsi alkaa? Anna vastauksesi numeroina.

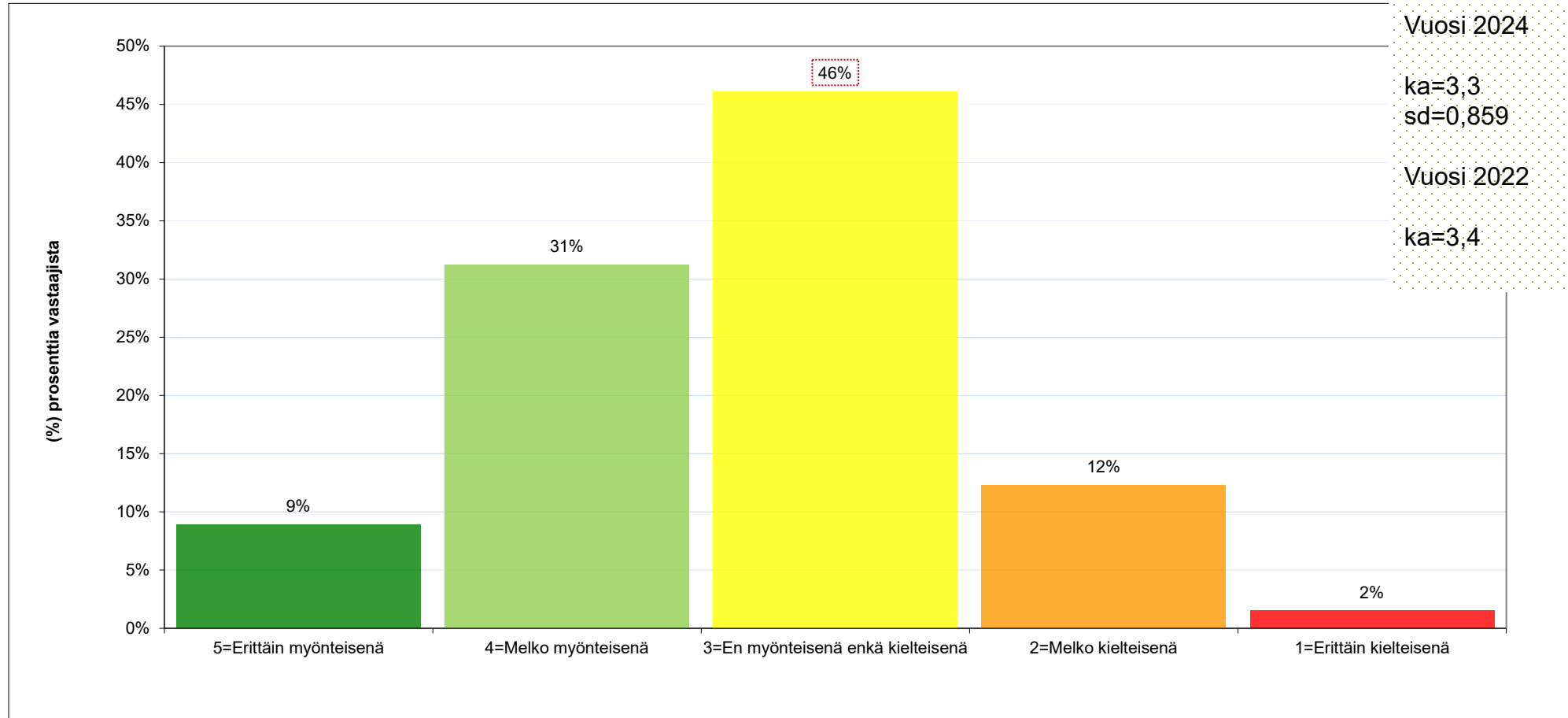

Kaikki vastaajat (n=2055) %

5.2 Henkilökohtainen suhtautuminen vanhuuteen

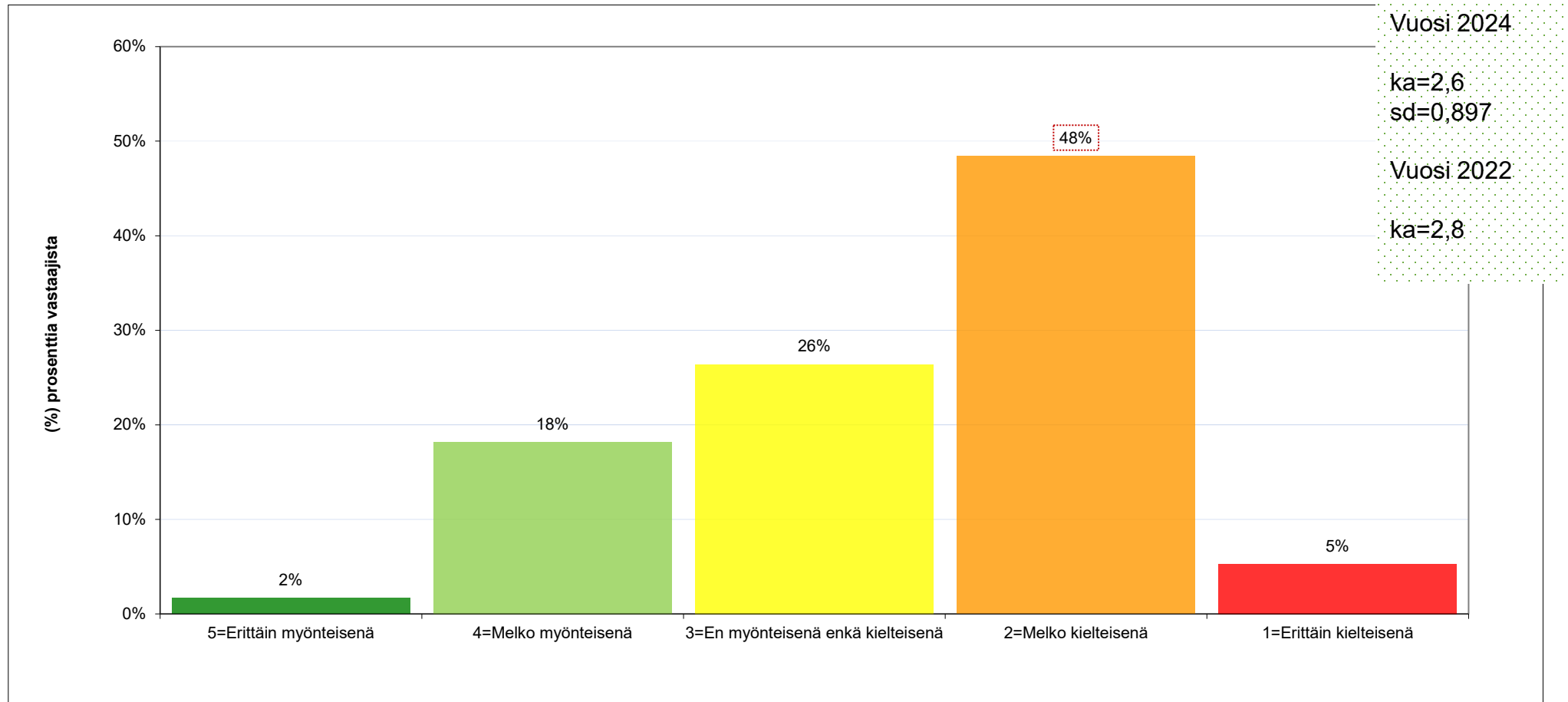
2. Kuinka myönteisenä tai kielteisenä asiana pidät vanhuutta?* Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2048) %

5.3 Yhteiskunnan suhtautuminen vanhuuteen

3. Kuinka myönteisenä tai kielteisenä asiana vanhuutta pidetään suomalaisessa yhteiskunnassa yleisesti?*

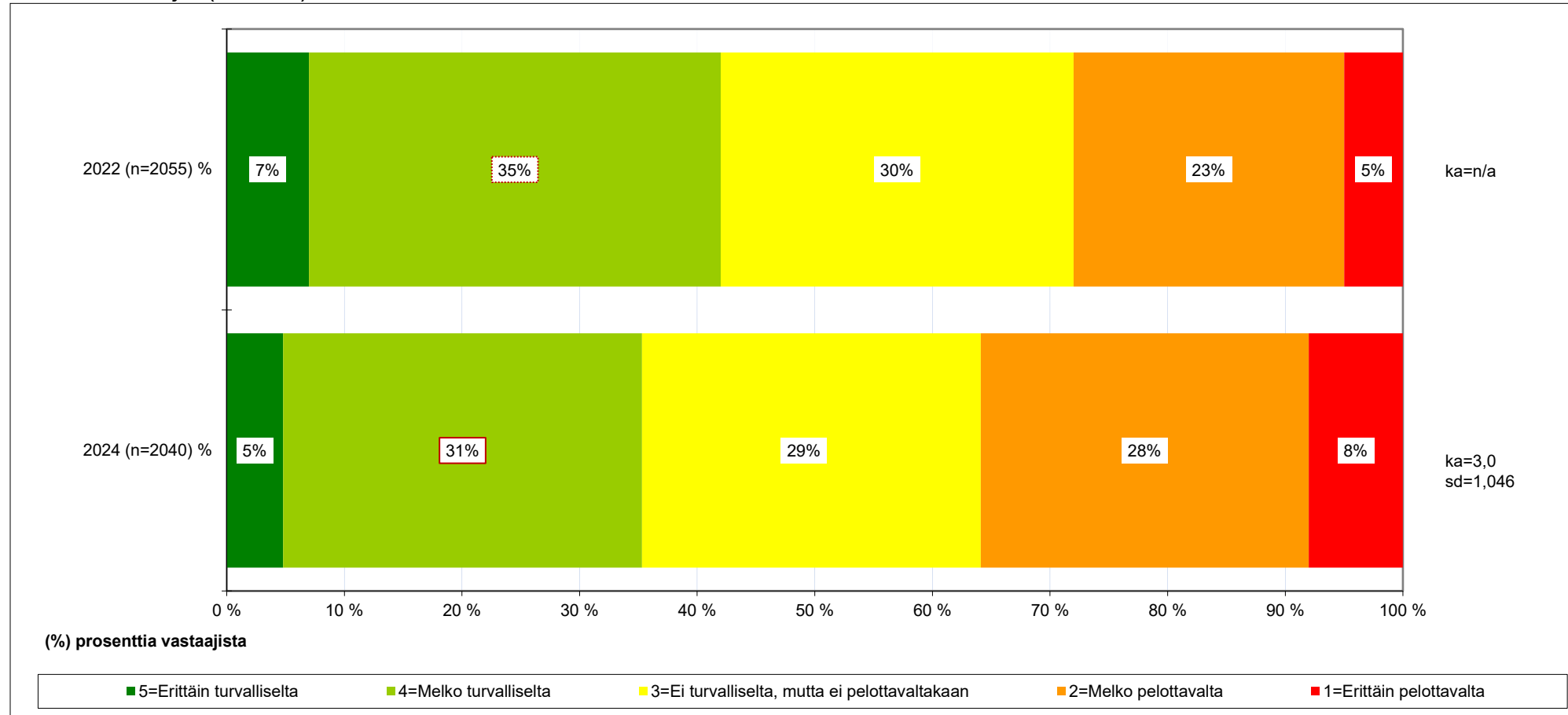
Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2038) %

5.4 Tunteet vanhuutta kohtaan

4. Kun ajattelet omaa vanhuuttasi, miltä se tuntuu?

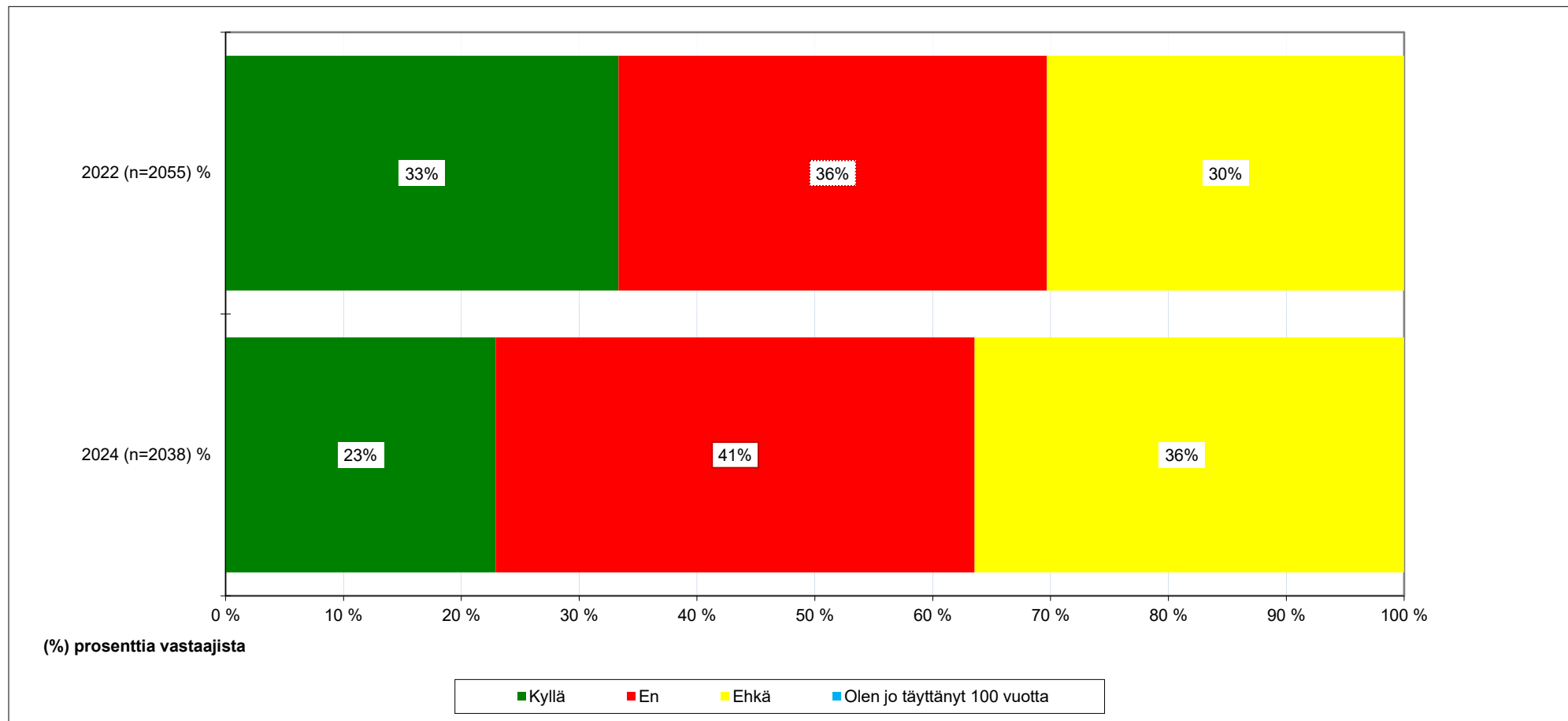
Kaikki vastaajat (n=2055) %

5.5 100-vuotias elämä

5. Haluatko elää 100-vuotiaaksi?

Kaikki vastaajat (n=2055) %

6. Iäkkäiden mahdollisuus osallisuuteen ja oman äänen kuulumiseen (yhteenvedo)

Yli puolet vastaajista (59 prosenttia) arvioi iäkkäiden tulevan kuulluiksi yhteiskunnassamme melko tai jopa erittäin huonosti. Melko tai erittäin hyvin iäkkäiden arvioi tulevan kuulluiksi ainoastaan vajaa neljännes (23 prosenttia) vastaajista. Myös keskiarvo jäi tätä kautta melko matalaksi ollen 2,6 (ka 2,5 vuonna 2022).

Yhteensä 53 prosenttia vastaajista arvioi Suomen olevan iäkkäille hyvä maa elää. Osuus oli -8 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2022. Negatiivisesti suhtautuneiden osuus oli melko korkea ollen 31 prosenttia, joka oli peräti +10 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2022, EOS-osuuden pysytellessä kuitenkin lähes muuttumattomana (17 prosenttia).

Vajaa puolet vastaajista (48 prosenttia) oli sitä mieltä, että Suomessa syrjitään iäkkäitä (47 prosenttia vuonna 2022). Syrjivinä tahoina vastaajat kokivat useimmiten poliitikot (60 prosenttia), sosiaalipalvelut (59 prosenttia), terveyspalvelut (59 prosenttia) sekä työnantajat (54 prosenttia). Vastaajien kokemat keskeiset syrjivät tahot olivat samoja myös vuoden 2022 tutkimuksessa, joskin erityisesti terveyspalvelujen (+9 prosenttiyksikköä.), mutta osin myös työnantajien (+6 prosenttiyksikköä.) osuudet olivat nousseet melko voimakkaasti. Tulosta tarkasteltaessa on mielenkiintoista huomata, että Kelan osuus on sitä vastoin laskenut voimakkaasti (-13 prosenttiyksikköä). Muina syrjivinä tahoina mainittiin mm. pankit ja vakuutusyhtiöt (ks. sivu 21).

Ainoastaan 14 prosenttia ilmoitti kokeneensa itse syrjintää iän perusteella (28 prosenttia vuonna 2022). Mikäli syrjintää oli koettu, oli se kohdistunut useimmiten työhön, terveyspalveluihin tai julkisiin sosiaalisiin tilanteisiin.

Tutkimuksen seuraavassa osiossa vastaajille esitettiin erilaisia ikään kohdistuneita väittämiä. Väittämien arviointi tapahtui asteikolla 5=täysin samaa mieltä ja 1=täysin eri mieltä. Väittämien keskiarvojärjestys oli seuraava:

- Olen huolissani iäkkäiden ihmisten yksinäisyydestä	ka 4,4 (88%)* / ka 4,5 (2022)
- Iäkkäiden ihmisten kokemusta ja viisautta on tärkeä kuulla	ka 4,2 (86%)* / ka 4,3 (2022)
- Nuoret ihmiset ovat yleensä avuliaita iäkkäitä ihmisiä kohtaan	ka 3,5 (63%)* / ka 3,5 (2022)
- Iäkkäät ihmiset eivät halua kuunnella nuorempien näkemyksiä	ka 3,0 (37%)* / ka 2,9 (2022)
- Iäkkäät ihmiset saavat tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut	ka 2,6 (26%)* / n/a (2022)

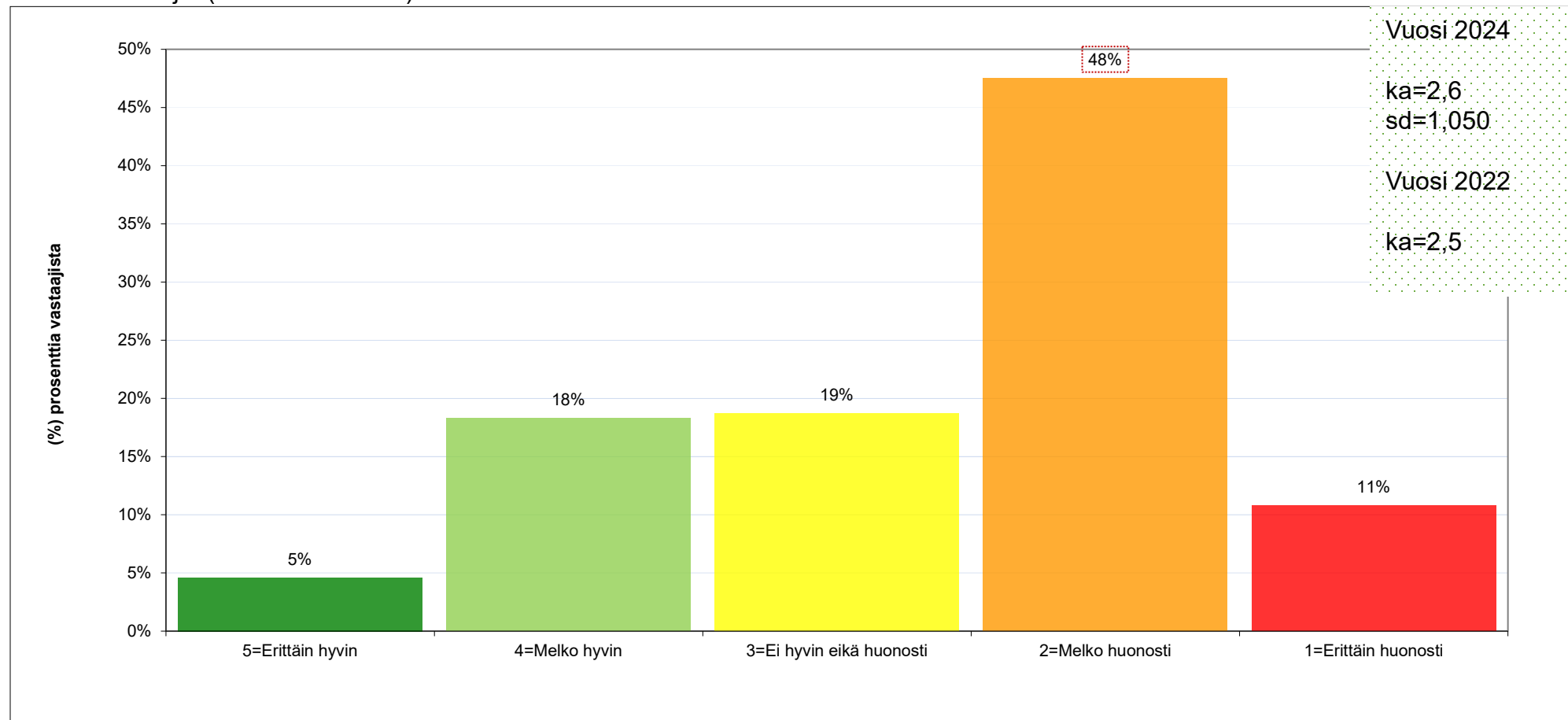
* kuvaa vaihtoehtojen täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä yhteenlaskettua osuutta. Vastauksia tarkasteltaessa on syytä huomioida myös osin melko voimakkaat keskihajonnat.

6.1 Iäkkäiden kuuleminen

6. Kuinka iäkkäät ihmiset tulevat mielestäsi kuulluiksi yhteiskunnassamme?*

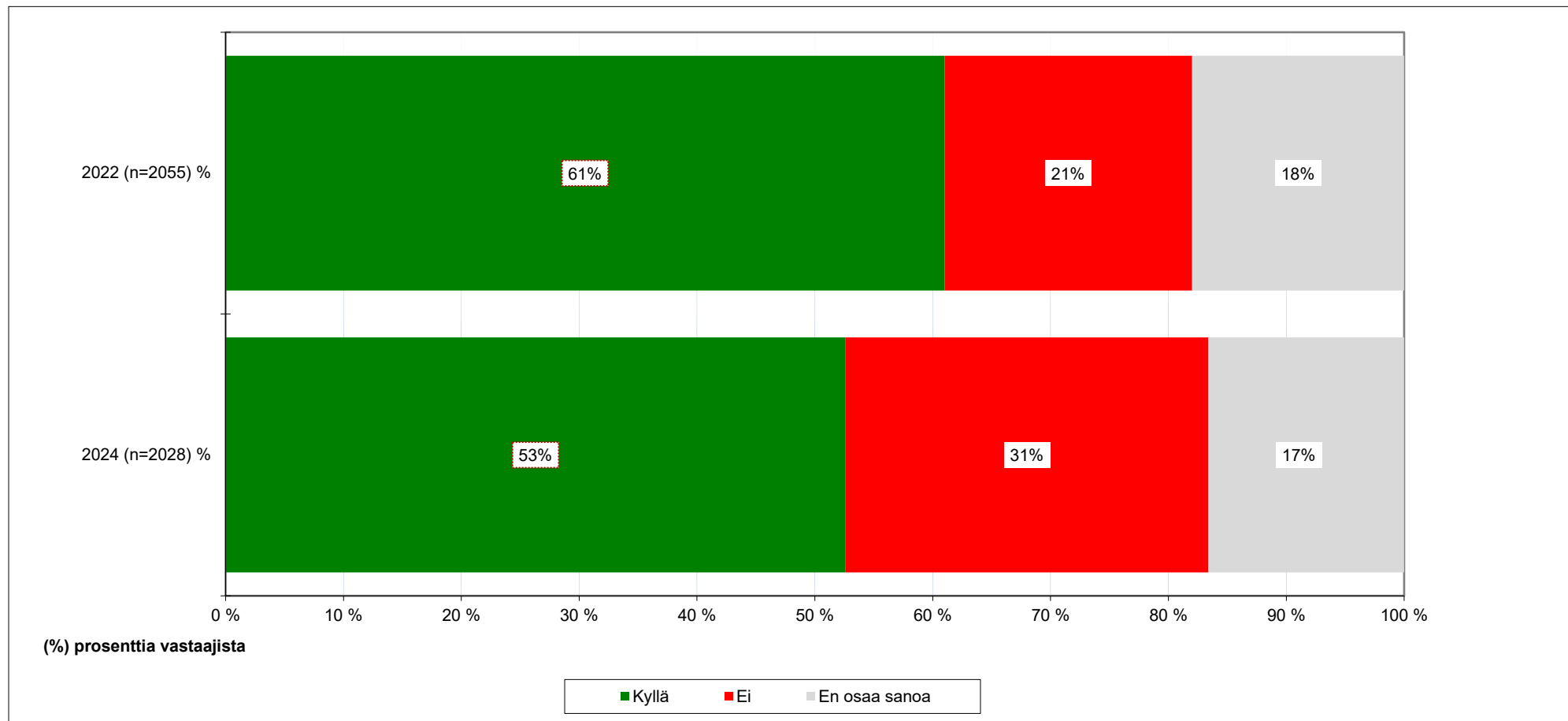
Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2030) %

6.2 Ikääntyminen Suomessa

7. Onko Suomi iäkkäille ihmisille mielestäsi hyvä maa elää?

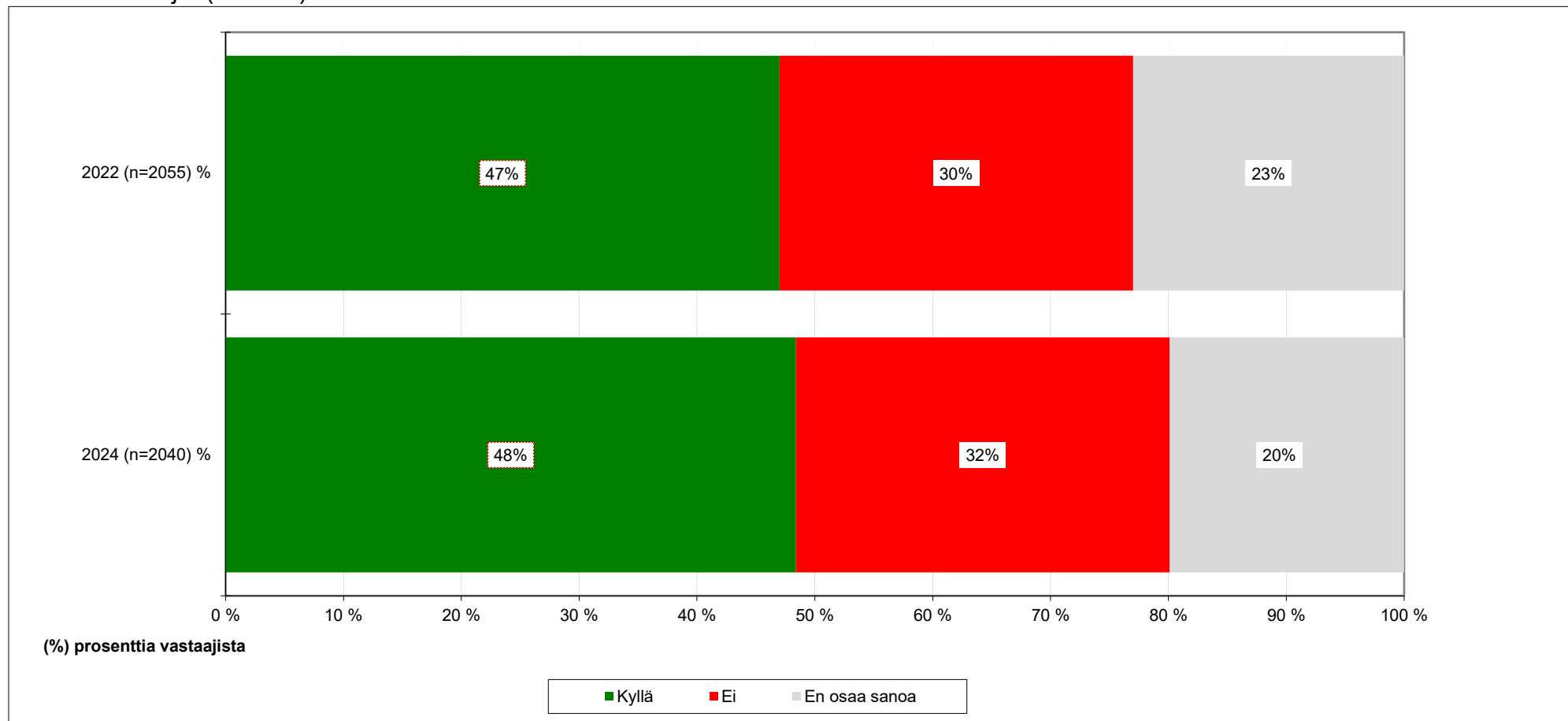
Kaikki vastaajat (n=2055) %

6.3 Ikäsyryjä Suomessa 1/2

8. Syryjätkö Suomessa iäkkäitä ihmisiä?

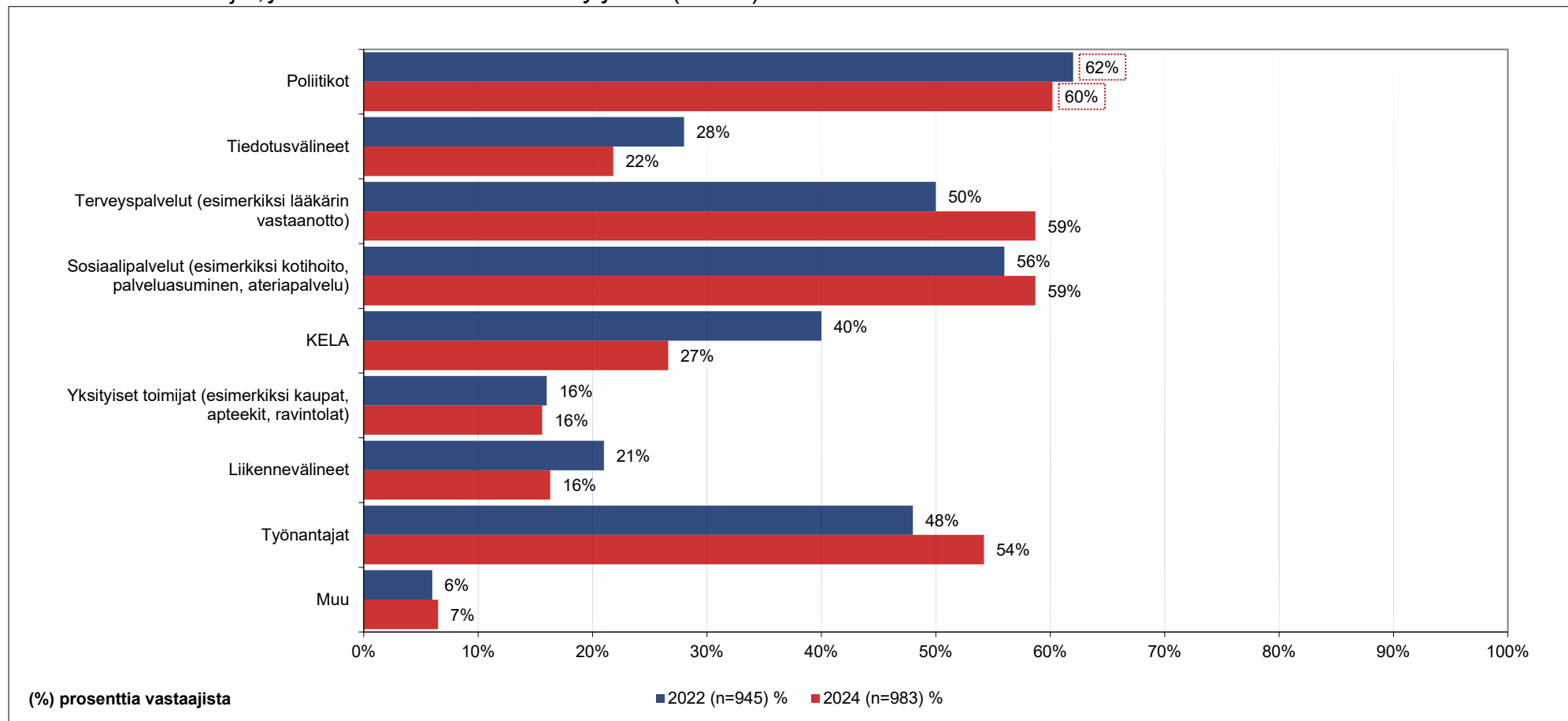
Kaikki vastaajat (n=2055) %

6.3 Ikäsyryjä Suomessa 2/2

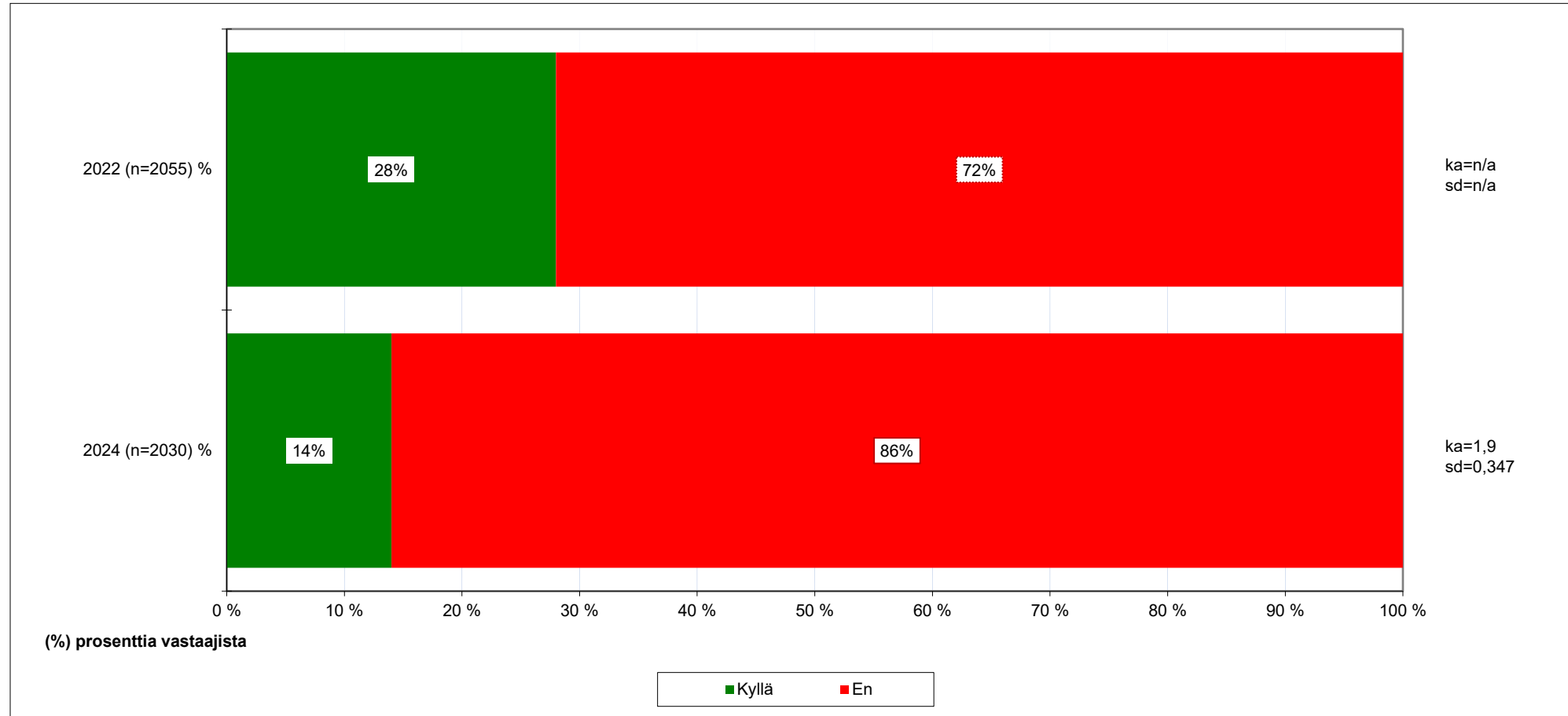
8b. Mitkä tahot mielestäsi syrjivät heitä?

Ainoastaan vastaajat, joiden mielestä Suomessa syrjitään (n=987) %

6.4 Henkilökohtaisen ikäsyrjinnän kokeminen

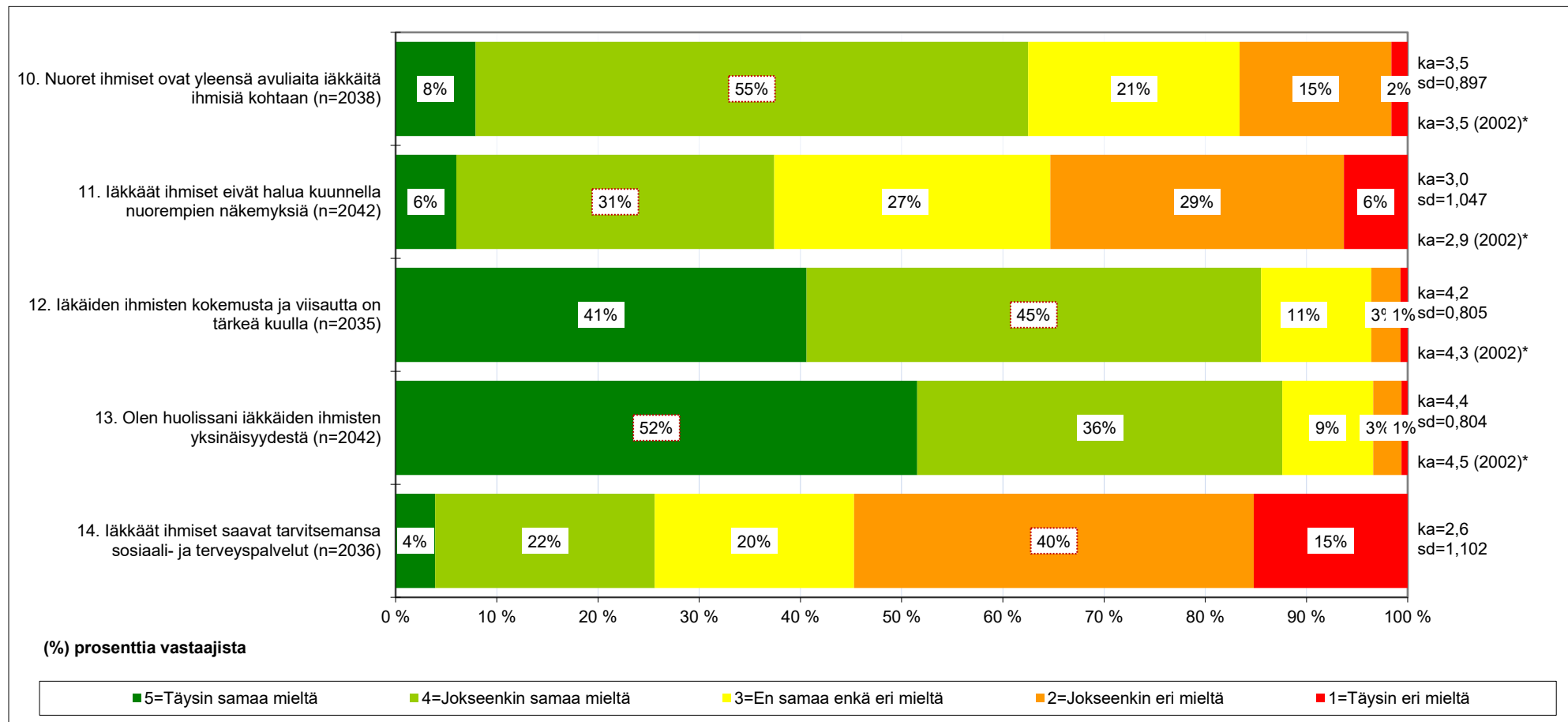
9. Oletko itse kokenut syrjintää iän perusteella? Kaikki vastaajat (n=2055) %

6.5 Iäkkäisiin liittyvät asenteet

Ota kantaa seuraaviin väittämiin:*

Kaikki vastaajat (n=2055) %

7. Omaehtoinen varautuminen vanhuuteen (yhteenveto)

Hieman vajaa puolet (47 prosenttia) vastaajista oli varautunut omaan vanhuuteensa. Vanhuuteen varautuminen tuli vastaajien mielestä aloittaa tyypillisesti 50-vuotiaana (Mo), mediaanin ollessa 48 vuotta.

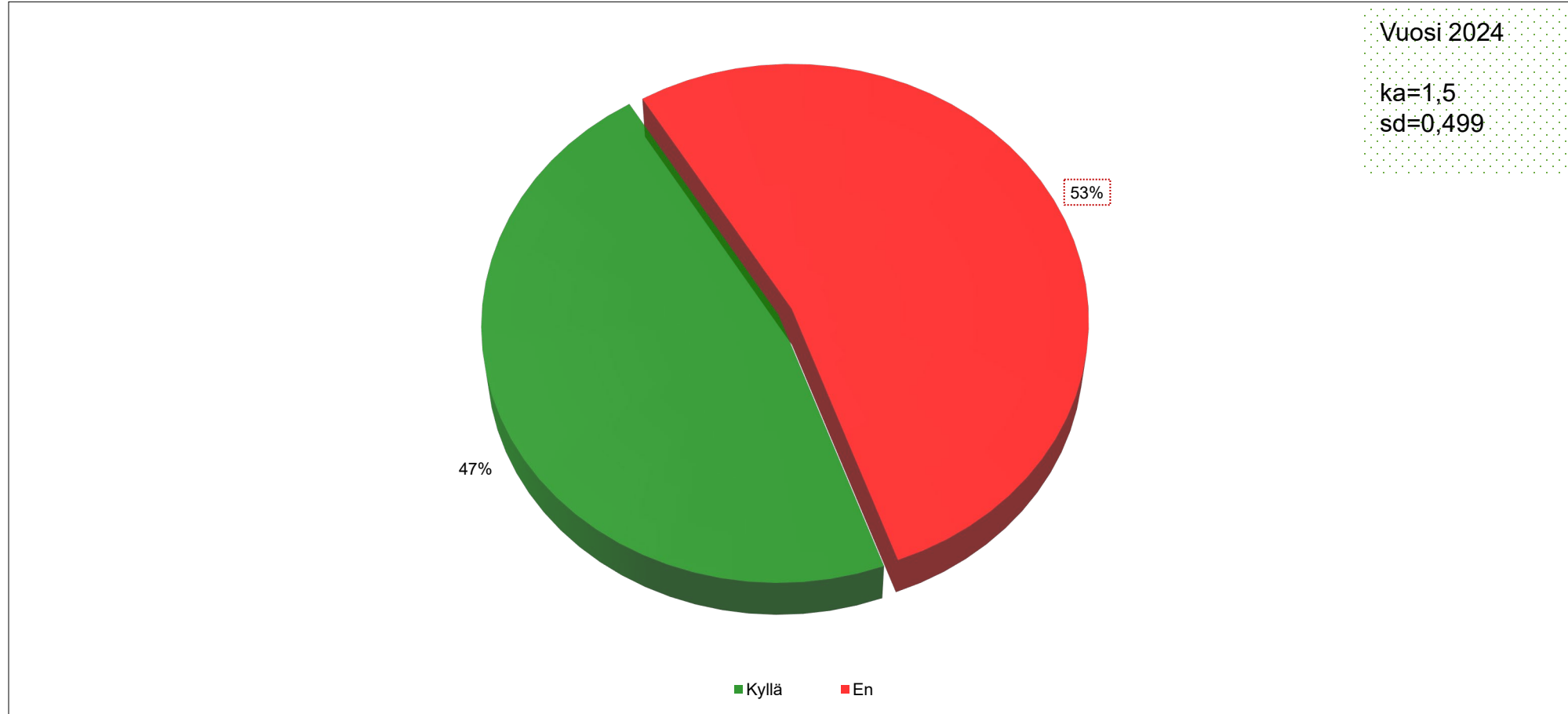
Yhteensä 65 prosenttia suhtautui vanhuuteen varautumiseen, joko melko tai jopa erittäin myönteisesti. Kielteisesti suhtautui ainoastaan 5 prosenttia ja 6 prosenttia ei ollut ajatellut koko asiaa.

Kysymystä, kuten osion muitakaan kysymyksiä ei ollut esitetty vuoden 2022 tutkimuksessa.

7.1 Varautuminen omaan vanhuuteen

15. Oletko varautunut omaan vanhuuteesi?

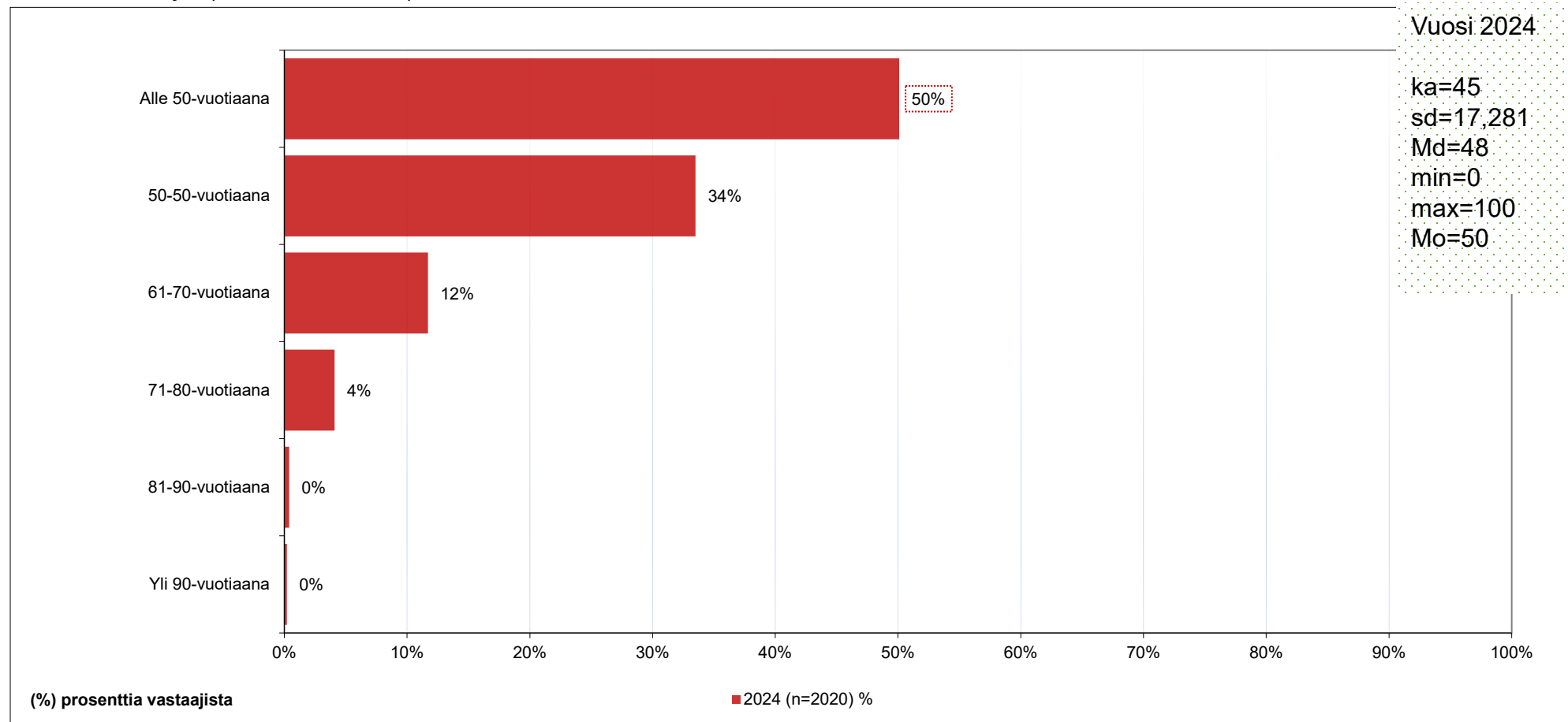
Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2027) %

7.2 Varautumisen ikä

16. Minkä ikäisenä vanhuuteen varautuminen tulisi mielestäsi aloittaa? Anna vastaus numeroina.

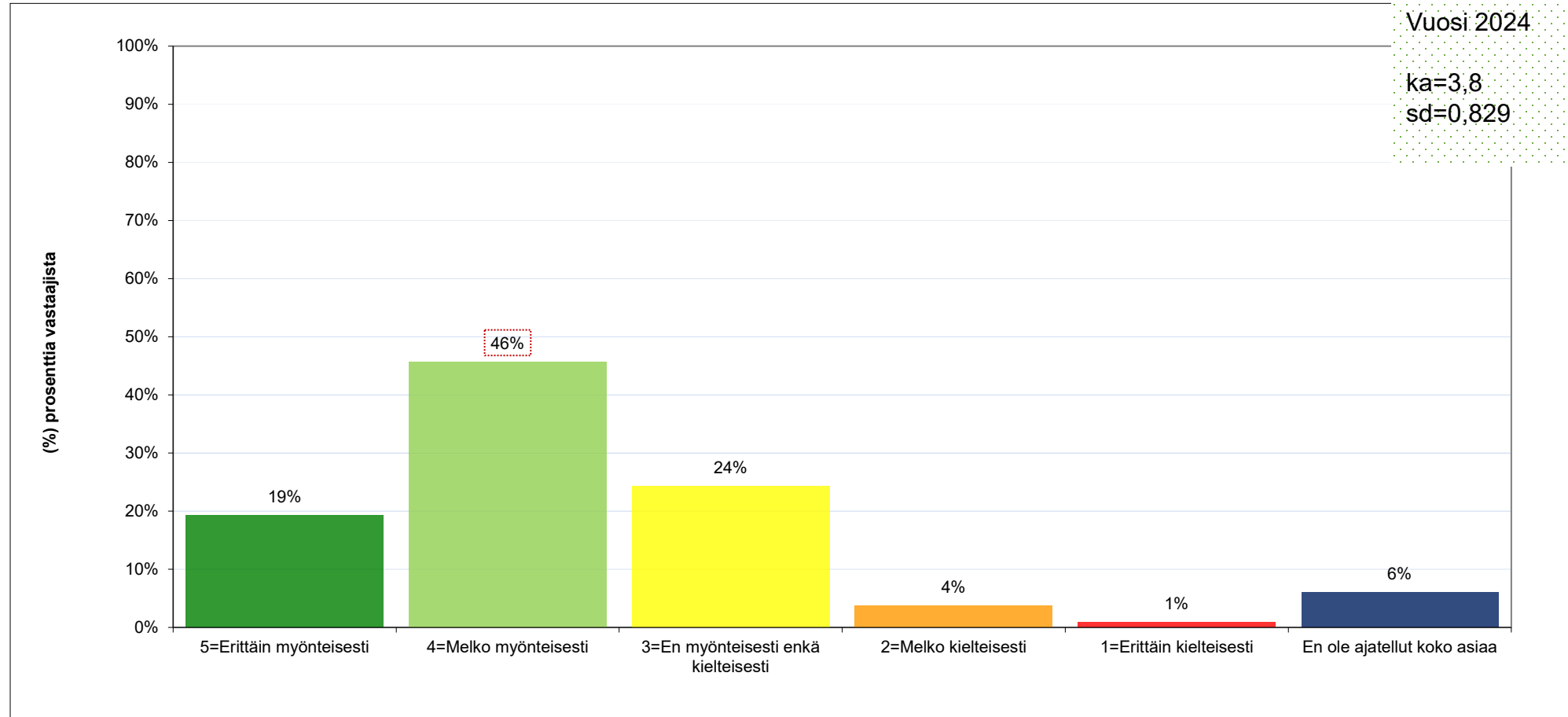
Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2020) %

7.3 Suhtautuminen varautumiseen

17. Miten ylipäättänsä suhtaudut vanhuuteen varautumiseen?

Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2034) %

8. Vanhustyön vetovoima (yhteenvedo)

Yhteensä 79 prosenttia (71 prosenttia vuonna 2022) ei toiminut vanhustyössä, eikä ollut koskaan toiminutkaan. 14 prosenttia (18 prosenttia vuonna 2022) oli toiminut vanhustyössä aikaisemmin ja 5 prosenttia (8 prosenttia vuonna 2022) toimi vanhustyössä tutkimuksen tekoaikaan. 2 prosenttia (3 prosenttia vuonna 2022) oli suuntautumassa vanhustyöhön. Vastaajat pitivät vanhustyötä ylipäättänsä tärkeänä, mutta raskaana, alipalkattuna ja osin jopa aliarvostettuna (ks. sivu 31).

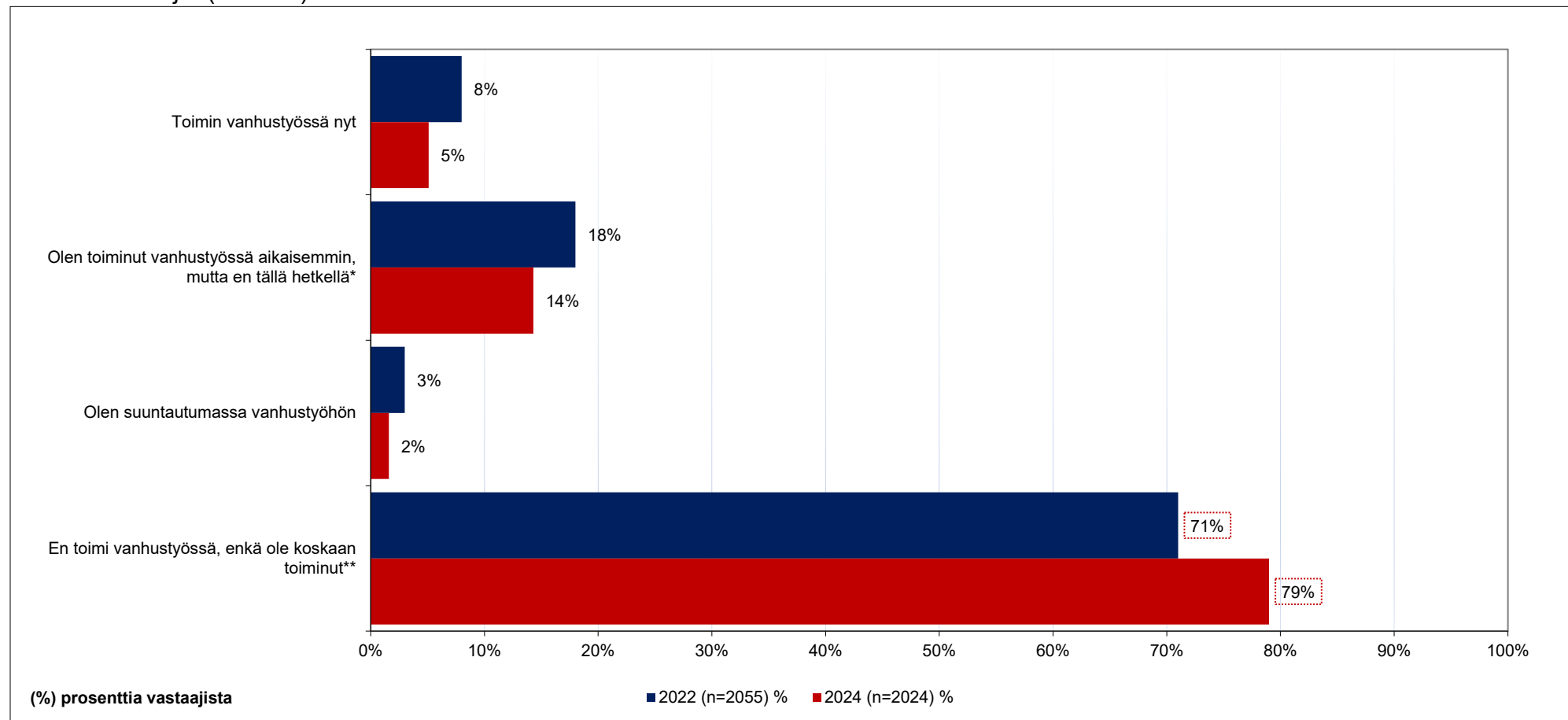
Ainoastaan viidennes vastaajista (20 prosenttia) piti vanhustyötä melko tai erittäin houkuttelevana. Negatiivisesti suhtautuneiden osuus oli korkea ollen peräti 80 prosenttia. Vanhustyön houkuttelevuuden uskoi tulevaisuudessa parantuvan ainoastaan 13 prosenttia vastaajista, kun taas 42 prosenttia arvioi sen jopa heikkenevän nykyisestään. Loput 45 prosenttia arvioivat, ettei muutosta nykyiseen ylipäättänsä tapahdu. Kysymyksille ei löytynyt vertailutietoja vuoden 2022 tutkimukseen.

8.1 Vanhustyössä toimiminen

18. Toimitko, oletko toiminut tai oletko suuntautumassa vanhustyöhön?*

Kaikki vastaajat (n=2055) %

8.2 Vanhustyöhön liitetyt mielikuvat

19. Minkälaisia mielikuvia liität vanhustyöhön?

Vastausten mukaan vanhustyötä pidetään tärkeänä, mutta myös fyysisesti ja henkisesti vaativana, osin aliarvostettuna sekä kuormittavana. Useissa vastauksissa mainitaan työn matalapalkkaisuus ja ylipäättänsä riittämättömät resurssit työn hoitamiseen eli työtä on liikaa ja sitä suoritetaan monesti liian pienellä henkilökunnalla, joka taas voi johtaa korkeaan stressiin tai jopa työuupumukseen työtaakan kasvaessa suureksi.

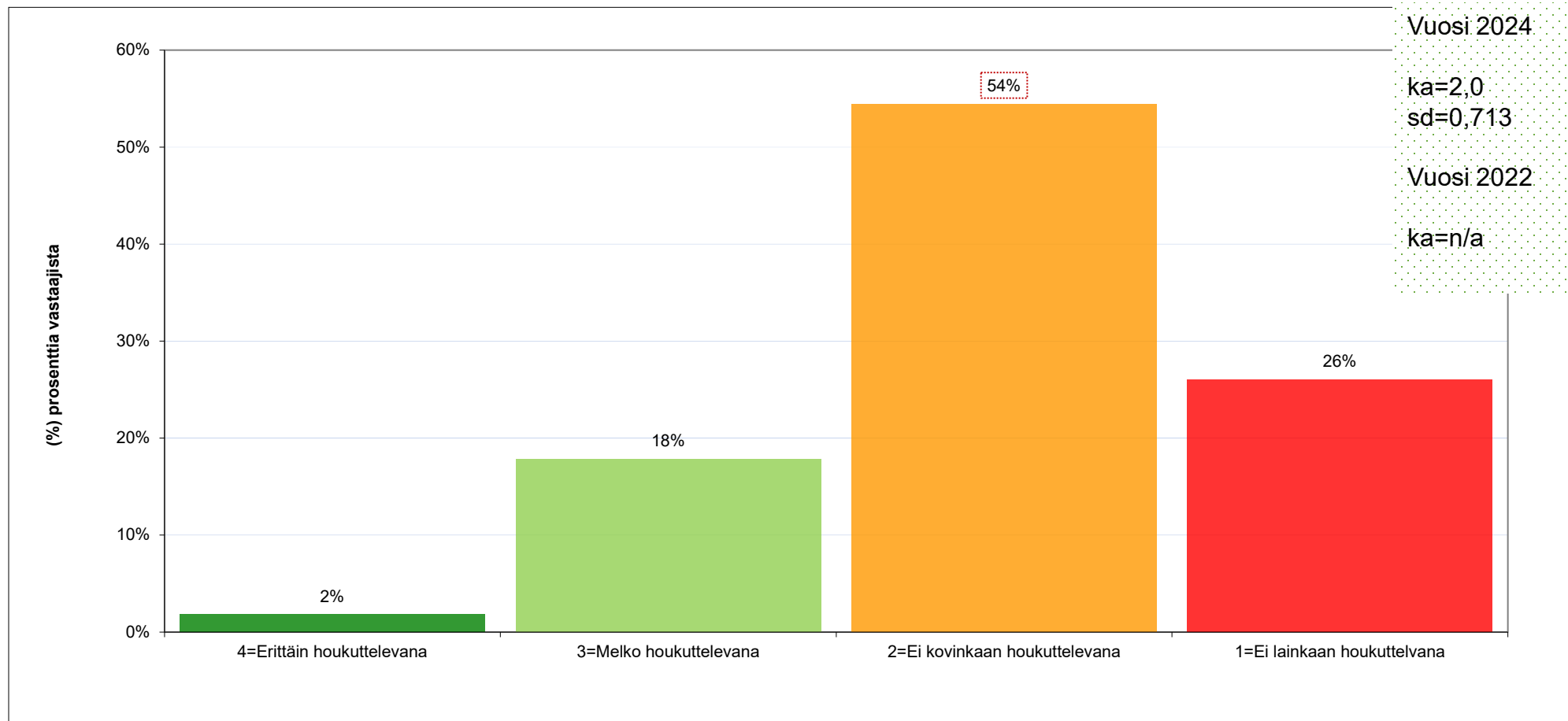
Osa vastaajista halusi painottaa myös sitä, että vaikka työ voi olla palkitsevaa, vaatii se paljon kärsivällisyyttä, empatiaa ja vahvaa persoonallisuutta.

Kaikki vastaajat (n=2055 / n=1690)

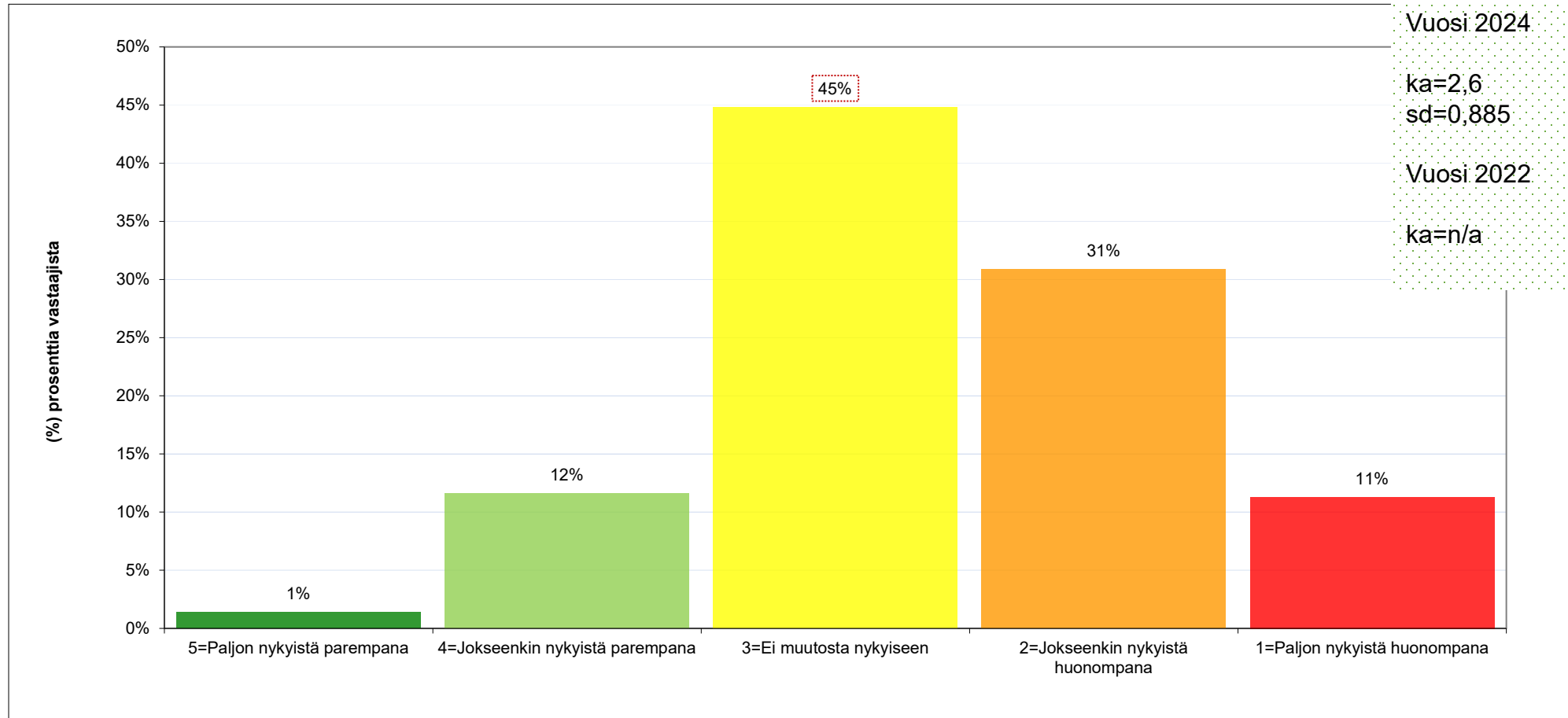
8.3 Vanhustyön houkuttelevuus

20. Kuinka houkuttelevana alana pidät vanhustyötä?*

8.4 Vanhustyön houkuttelevuus tulevaisuudessa

21. Miten näet vanhustyön houkuttelevuuden tulevaisuudessa? Kaikki vastaajat (n=2055 / n=2003) %

9. Muu avoin palaute

Minkälaista on mielestäsi hyvä vanhuus? (N 1654)

Vastauksissa esiin nousseita teemoja:

1. Hyvä terveys

Hyvällä terveydellä tarkoitetaan sekä riittävää henkistä että fyysistä terveyttä, mutta myös sen ylläpitoon vaadittavia resursseja mm. terveydenhuoltopalvelujen saatavuuden osalta.

2. Taloudellinen liikkumavara

Taloudellista liikkumavaraa tarvitaan mm. asumiseen eli taloudellisten resurssien tulisi turvata riittävän ja tarkoituksenmukaisen asumismuodon ylläpito ilman, että siitä tarvitsee stressata.

3. Sosiaaliset suhteet

Sosiaaliin suhteisiin kuuluu tyypillisesti vastaajan perhe, ystävät ja ylipäättänsä mahdollisuus sosiaalisesti aktiiviseen toimintaan.

4. Kyky tehdä itsenäisesti päätöksiä

Kyky itsenäiseen päätöksentekokykyyn tarkoittaa myös kykyä hallita itse omaa elämäänsä.

10. Yhteenveto tuloksista

Suomen Kyselytutkimus Oy toteutti Vanhustyön keskusliiton arvot ja asenteet kyselytutkimuksen 12.3-27.3.2024 välisenä aikana. Tutkimusta varten haastateltiin yhteensä 2055 vastaajaa.

Tuloksista voidaan johtaa seuraavat lyhyet johtopäätökset.

- Vanhuus alkoi tyyppillisesti (Mo) 70-vuotiaana.
- Vanhuuteen suhtauduttiin joko neutraalisti (46%) tai sitä pidettiin myönteisenä asiana (40%).
- Yli puolet (53%) vastaajista koki, että vanhuutta pidettiin suomalaisessa yhteiskunnassa negatiivisena asiana.
- Mukana oli melkein yhtä suuret osuudet vastaajia, joita oma vanhuus pelotti (36%), ei pelottanut (36%) tai siihen suhtauduttiin neutraalisti (29%).
- Ainoastaan 23 prosenttia halusi elää 100-vuotiaaksi.
- Ainoastaan 23 prosenttia arvioi iäkkäiden tulevan kuulluiksi yhteiskunnassamme hyvin.
- 53 prosenttia arvioi Suomen olevan iäkkäille hyvä maa elää.
- 48 prosenttia arvioi, että Suomessa syrjitään iäkkäitä. Syrjivinä tahoina olivat useimmiten:
 - poliitikot (60%)*
 - sosiaali- ja terveystalvelut (59%)*
 - työnantajat (54%)*
- Ainoastaan 14 prosenttia oli kokenut itse ikäsyrjintää. Syrjintä kohdistui useimmiten työhön, terveystalveluihin tai julkisiin sosiaalisiin tilanteisiin (palveluasiointi).
- 88 prosenttia oli huolissaan iäkkäiden ihmisten yksinäisyydestä.
- 86 prosenttia arvioi, että iäkkäiden ihmisten kokemusta ja viisautta on tärkeä kuulla.
- 63 prosenttia piti nuoria ihmisiä yleensä avuliaina iäkkäitä kohtaan.

10. Yhteenveto tuloksista

- 37 prosenttia arvioi, ettei iäkkäät ihmiset halua kuunnella nuorempien näkemyksiä. Lähes yhtä suuri osuus (35%) oli asiasta kuitenkin toista mieltä.
- 55 prosenttia arvioi, ettei iäkkäät ihmiset eivät saaneet tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalveluja.
- 47 prosenttia oli varautunut omaan vanhuuteensa.
- Vanhuuteen varautuminen tuli aloittaa tyypillisesti (Mo) 50-vuotiaana.
- 65 prosenttia suhtautui vanhuuteen varautumiseen myönteisesti. Neutraalisti suhtautuneiden osuus oli korkea 24 prosenttia.
- 79 prosenttia ei toiminut vanhustyössä, eikä ollut koskaan toiminutkaan.
- Vanhustyötä pidettiin tärkeänä, mutta raskaana, alipalkattuna ja osin aliarvostettuna.
- 80 prosenttia ei pitänyt vanhustyötä houkuttelevana alana.
- 42 prosenttia arvioi vanhustyön houkuttelevuuden vähentyvän tulevaisuudessa entisestään.
- Hyvään vanhuuteen kuului vastaajien mielestä: hyvä terveys, riittävät taloudelliset resurssit, mahdollisuus sosiaalisesti aktiiviseen toimintaan sekä kyky itsenäiseen päätöksentekoon. Vastaajien mielestä vanhustyöhön tulisi ylipäättänsä lisätä resursseja, jota kautta mahdollistetaan parempi vanhustenhoito.
- Verrattuna vuoden 2022 tutkimukseen, vanhuutta pidettiin jonkin verran pelottavampana ja yhä harvempi halusi elää 100-vuotiaaksi, tai ei ainakaan ollut ajatuksen osalta enää niin varma. Suomi nähtiin niin ikään iäkkäiden kannalta huonompana maana elää kuin vuonna 2022. ikäihmisten syrjinnän määrän arvioitiin pysyneen suunnilleen samana, joskin terveystalvelujen osalta oli havaittavissa selvä negatiivinen muutossuunta. Henkilökohtaisesti koetun syrjinnän määrä oli kuitenkin huomattavasti pienempi kuin vuonna 2022. Tuloksia verratessa tulee huomioida mahdolliset kysymysmuotoerot.

